

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100845

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-06-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Польова Олена Сергіївна

2. Polova Olena S

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Гуманітарні науки. Філологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 15-06-2022

Спеціальність за освітою: 035 Філологія

Місце роботи здобувача: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, м. Київ, 03680, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.054.005

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, м. Київ, 03680, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, м. Київ, 03680, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 16.21.33

Тема дисертації:

1. Метафора у промовах сучасних турецьких політиків: типологія і функції.
2. Metaphor in Speeches of Modern Turkish Politicians: Types and Functions

Реферат:

1. Дисертацію присвячено комплексному дослідженню типів і функцій метафори у промовах сучасних турецьких політиків. У роботі побудовано й описано метафоричні моделі з відповідними фреймами й слотами з урахуванням характеру корелятивного домену, інтерпретовано значення метафор і виявлено їхні типи, що відбивають ментальні особливості носіїв турецької мови. Під поняттям метафора в роботі розуміється засіб відтворення в мові процесу перенесення знань із однієї поняттєвої сфери в іншу на основі асоціації чи аналогії, який відображає національну культуру й національний менталітет. Підтверджено, що метафора як один із ключових засобів політичного й ідеологічного впливу стала невід'ємною частиною промов сучасних турецьких політиків, до якої вони вдаються протягом усієї промови: у вступі, в основній та фінальній частинах. Як ефективний інструмент когнітивного відображення дійсності в турецькій мові й у мовній картині світу загалом, метафора використовується політиками з метою привернути увагу аудиторії, у доступній, стислій формі передати складну ідею або інформацію. Установлено, що ефективним способом для аналізу метафоричних одиниць, виявлених у промовах сучасних турецьких політиків, є методика

метафоричного моделювання, яка вперше апробована в українській тюркології. На основі відібраного фактичного матеріалу було побудовано десять метафоричних моделей, які проаналізовано з урахуванням корелятивного й референтного доменів, фреймів і слотів, показників частотності й продуктивності. Новизною відзначено побудову таких метафоричних моделей: СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ДІЙСНІСТЬ – це СВІТ РЕЛІГІЇ, СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ДІЙСНІСТЬ – це МІФОЛОГІЧНИЙ СВІТ, СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ДІЙСНІСТЬ – це СВІТ ЕПІЧНИХ ГЕРОЇВ і СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ДІЙСНІСТЬ – це СВІТ КАЗКОВИХ ГЕРОЇВ, внутрішня структура (фрейми і слоти) яких є повністю унікальною. Метафоричним моделям СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ДІЙСНІСТЬ – це СВІТ ЕПІЧНИХ ГЕРОЇВ і СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ДІЙСНІСТЬ – це СВІТ КАЗКОВИХ ГЕРОЇВ характерна найменша продуктивність (сюжети турецької епічної літератури й казок народів світу стали корелятивними доменами для 12 % метафор) та переважно негативні або іронічні конотації. У результаті дослідження визначено 6 типів соціальних метафор у промовах сучасних турецьких політиків: антропоморфна, морбiальна, театральна, спортивна, транспортна та побутова метафори. Установлено, що турецькі політики часто осмислюють навколишню дійсність через категорії здоров'я та хвороб, оскільки 45,6 % метафоричних одиниць ґрунтуються на порівняннях явищ і процесів навколишнього світу та політичних реалій із анатомічними, фізіологічними та психологічними якостями людини. Театральні метафори мають здебільшого негативні, іронічні й рідше нейтральні конотації у промовах сучасних турецьких політиків, символізуючи нещирість, байдужість, підступність. Метафори, засновані на асоціаціях суспільно-політичних явищ і процесів з об'єктами й предметами побутової сфери, відображають як позитивну, так і негативну оцінку модальність, оскільки є засобами вираження впливовості, відновлення, душевного болю, а також внутрішньополітичних чвар, занепаду тощо. Найменш продуктивними у промовах сучасних турецьких політиків виявилися метафоричні одиниці, корелятом для яких послугувала сфера транспорту. Транспортні метафори мають переважно нейтральні й подекуди негативні конотації, позначаючи, як правило, занепад або рух уперед. Доведено, що в сучасному турецькому політичному мовленні метафорична концептуалізація жінки реалізується через численні позитивні образи, оскільки турецькі політики дедалі частіше визнають значущість жінки для суспільства як цілісної системи й рідше вдаються до негативних метафоричних порівнянь. Аналіз функційного потенціалу метафори у промовах сучасних турецьких політиків довів, що її роль в політичній комунікації не обмежується лише наданням мові виразності й образності. Метафора в політичній промові виконує різні функції, серед яких виокремлено чотири основні функції з їхніми різновидами: когнітивна функція (номінативно-оцінна, моделююча, інструментальна й гіпотетична функції), волюнтативна (евфемістична й популяризаторська функції), маніпулятивна (спонукальна й аргументативна функції), емотивно-експресивна функції. Теоретичне значення дисертації пов'язане з розширенням основних концептуальних положень з дослідження метафор у політичній комунікації, зокрема в турецькомовних текстах політичних промов. Виявлення особливостей функціонування метафор у промовах турецьких політиків сприятиме доповненню теоретичних засад для систематизації лексико-граматичних засобів, характерних для турецьких політичних текстів. Лінгвокультурологічний аспект одержаних результатів дисертації є суттєвим внеском у науки міждисциплінарного характеру, об'єктом вивчення яких є ментальність, національна й індивідуальна свідомість носіїв певних мов.

2. The thesis focuses on a complex and thorough study of the types and functions of metaphors in public speeches of modern Turkish politicians. The current study deals with a construction and description of metaphorical models with corresponding frames and slots taking into account the nature of concepts of the correlative domain, interpretation of the meaning of metaphors and identification of their features that reflect mental characteristics of the Turkish people. The dissertation clarifies the notion of the metaphor as a means of reproducing in a language the process of transferring knowledge from one conceptual sphere into another on the basis of association or analogy capable of reflecting the national culture and national mentality. The research confirms that metaphors being one of the key means of political and ideological influence, have become an integral part of public speeches of modern Turkish politicians, and may be used throughout the speech – in the introduction, the main part, at the end. The method of metaphorical modeling which is applied in the Ukrainian Turkish studies for the

first time is an effective way to study metaphorical units identified in the speeches of modern Turkish politicians. The research constructs ten metaphorical models on the basis of the selected data. The construction of such metaphorical models as SOCIAL and POLITICAL REALITY is the WORLD of RELIGION, SOCIAL and POLITICAL REALITY is a MYTHOLOGICAL WORLD, SOCIAL and POLITICAL REALITY is the WORLD of EPIC HEROES, and SOCIAL and POLITICAL REALITY is the WORLD of FAIRYTALE HEROES is completely unique. The thesis determines that metaphorical models SOCIAL and POLITICAL REALITY is the WORLD of EPIC HEROES and SOCIAL and POLITICAL REALITY is the WORLD of FAIRYTALE HEROES are characterized by a low productivity (plots of Turkish epic literature and fairy tales of the peoples of the world have become source domains for 12 % of metaphors), and have predominantly negative or ironic connotations. In the speeches of modern Turkish politicians, 39 % of metaphors are based on associations with mythical animals, phenomena and objects of nature, which confirms the importance of mythological ideas of the Turks for the formation of their worldview guidelines. Metaphors of the model SOCIAL and POLITICAL REALITY is a MYTHOLOGICAL WORLD have both negative (symbolize deceit, meanness and evil) and positive (symbolize courage and bravery) connotations. The dissertation identifies 6 types of social metaphors in speeches of modern Turkish politicians: anthropomorphic, morbid, theatrical, sports, transport, and domestic metaphors. The thesis determines that modern Turkish politicians often comprehend the surrounding reality through the categories of health and disease, since 45,6 % of metaphorical units are based on comparisons of the phenomena and processes of the surrounding world and political realities with a human's anatomical and psychological qualities. Theatrical metaphors have predominantly negative, ironic, and less often neutral connotations in speeches of modern Turkish politicians, symbolizing insincerity, indifference, and deceit. Metaphors based on associations of socio-political phenomena and processes with objects of the domestic sphere have both positive and negative evaluative modalities, since they can act as means of verbal expression of integrity, influence, restoration. The study proves that in modern Turkish political communication metaphorical conceptualization of a woman is realized through numerous positive images, since Turkish politicians more often recognize the importance of a woman for society as an integral system and thus, use less negative metaphorical associations. The analysis of the functional potential of metaphors in the speeches of modern Turkish politicians shows that its role in political communication is not limited to the expressiveness and imagery of the language. The research determines that metaphors in political speeches can perform various functions, among which four main functions and their varieties were identified: cognitive function, voluntative, manipulative (incentive, argumentative functions), and expressive functions. The theoretical significance of the dissertation is related to the expansion of the basic conceptual provisions for the study of metaphors in political communication, in particular in the texts of Turkish politicians' speeches. Identifying the peculiarities of the functioning of metaphors in the speeches of Turkish politicians will help to supplement the theoretical foundations for the systematization of lexical and grammatical means characteristic of Turkish political texts. The linguistic and cultural aspect of the dissertation results is a significant contribution to the interdisciplinary sciences, the object of study of which is the mentality, national and individual consciousness of native speakers of certain languages.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сорокін Сергій Володимирович
2. Sorokin Sergiy V

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.13

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Покровська Ірина Леонідівна
2. Pokrovska Iryna L

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.13

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Куш Еліна Олексіївна

2. Kushch Elina O

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мелько Христина Богданівна

2. Melko Khrystyna Brf

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.17

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тімкова Тетяна Миколаївна

2. Timkova Tetiana M

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.13

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. **Заключні відомості**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Шутова Марія Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Шутова Марія Олександрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.